

The Student Affairs Management by Educational Institution Administrators under the Jurisdiction of the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office

Thunpisit Srisook¹ and Suttisak Kaewjinda²

Nakorn Ratchasima College, Thailand

¹Email: thunpisitsrisook@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-7555-7344>

²Corresponding author email: Suttisak28@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5501-7261>

Received 15/03/2024

Revised 05/05/2024

Accepted 20/07/2024

Abstract

Background and Aims: The objectives of this research are as follows: 1) to study and compare student affairs administration of educational institution administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. Classified by position Education level and the size of the educational institution. 2) To compare student affairs administration among educational institution administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. Classified by position education level and the size of the educational institution. And 3) to study guidelines for developing student affairs administration among educational institution administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office.

Methodology: The sample in this research consisted of 331 school administrators and teachers. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table. Using the stratified random sampling method. The research tools consisted of a questionnaire with 5 rating scales and an interview form. Which has a consistency index between 0.80 - 1.00 and a confidence value for the entire questionnaire equal to 0.89. For data analysis, statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation were used, as t-tests and F-tests.

Results: The results of the research found that: (1) the level of student affairs administration of educational institution administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. Overall and in each aspect are at a high level. (2) Comparison of opinions regarding student affairs administration among school administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office. Classified by position Education level and the size of the educational institution It was found that overall and in each aspect there were no differences. (3) Guidelines

for promoting the development of student affairs administration for educational institution administrators under the Bueng Kan Primary Educational Service Area Office, consisting of 6 areas: 1) promoting guidance activities in educational institutions, 2) promotion of health, sports and recreation, 3) promotion of boy scouts, girl guides, and red cross youth activities, 4) promotion of democratic activities and student discipline, 5) promoting and developing student councils to strengthen student and youth organizations in educational institutions; and 6) promoting the protection of children's and youth's rights.

Conclusion: According to the findings, Bueng Kan school administrators perform well in all aspects of student affairs administration, with no significant differences based on position, education level, or institution size. It also outlines six key strategies for improving student affairs: promoting guidance, health, and recreational activities, developing leadership skills through scouting and democratic initiatives, strengthening student councils, and protecting children's rights.

Keywords: Student Affairs Administration; Educational Institution Administrators and Teachers

การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ธัญพิสิษฐ์ ศรีสุข และ สุทธิศักดิ์ แก้วจินดา

วิทยาลัยนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ระเบียบวิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 331 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามที่มีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเช่น ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการศึกษา: ผลการวิจัยพบว่า: (1) ระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยรวมและในแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างกัน (3) แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา 2) ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย กีฬา และนันทนาการ 3) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 4) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน 5) ด้านการส่งเสริมพัฒนาสถานนักเรียนเพื่อสร้างความเข้มแข็งในองค์กรนักเรียนและเยาวชนในสถานศึกษา และ 6) ด้านการส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน

สรุปผล: จากผลการศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนบึงกาฬมีผลงานดีในทุกด้านของการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา หรือขนาดสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังระบุกลยุทธ์สำคัญ 6 ประการในการปรับปรุงกิจการนักเรียน ได้แก่ การส่งเสริมการแนะแนว สุขภาพ และกิจกรรมนันทนาการ การพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำผ่านกิจกรรมลูกเสือและประชาธิปไตย การเสริมสร้างสถานนักเรียน และการปกป้องสิทธิเด็ก

คำสำคัญ: การบริหารงานกิจการนักเรียน; ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

บทนำ

การบริหารงานในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนนั้น นอกจากการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไปแล้ว สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารกิจการนักเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนานักเรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งต้องสอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (วรารณ บุษดอก, 2559) นอกจากนี้ การบริหารกิจการนักเรียนยังมีความสำคัญต่อทั้งนักเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพราะเป็นการดำเนินการที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อให้นักเรียนสามารถเติบโตและมีความพร้อมอย่างเต็มศักยภาพ รวมถึงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (อาทิตยา เวชกรณ์, 2559)

จากผลการวิจัยในหลายสถาบันพบว่า งานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ยังประสบปัญหาในการดำเนินงานที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอดิศักดิ์ กำแพงคำ (2561) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการงานกิจการนักเรียน พบว่าปัญหาการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนมีดังนี้ ผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นระบบตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ในงานกิจการนักเรียนขาดความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติตามขอบเขตหน้าที่ตามมาตรฐาน ครูไม่มีความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างจริงจัง ทำให้การปฏิบัติงานล่าช้า ครูขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ครูขาดโอกาสในการศึกษาดูงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยสรุป ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานกิจการนักเรียนประกอบด้วย: 1) ขาดความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสีย 2) ขาดการดำเนินงานที่มีคุณภาพในด้านการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน 3) การดำเนินงานกิจการนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นระบบตามมาตรฐาน 4) ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำงานกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมุ่งหวังที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษายังจะเป็น

ประโยชน์สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬในการใช้เป็นแนวทางสำหรับการนิเทศ กำกับ และติดตามการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

การทบทวนวรรณกรรม

คมสันต์ สิงห์รักษ์ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย คือ ด้านการส่งเสริมระเบียบวินัยของโรงเรียน ด้านการวางแผน งานกิจการนักเรียน ด้าน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน และด้านการ บริหารงาน กิจการนักเรียน 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม ขนาดเล็กและ ขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ โรงเรียนขนาดเล็กและกลางมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และโรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษมีการปฏิบัติมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

สุรพัชร เกตุรัตน์ (2562) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการราชบุรี 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินงาน

ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการ นักเรียนและด้านการวางแผนงาน กิจการนักเรียน 2) แนวทางการบริหารกิจการนักเรียน ของเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี มีแนวทางดังนี้ 2.1) การวางแผนงาน กิจการ นักเรียน ต้องรวบรวมข้อมูลและข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียนให้ครบถ้วน 2.2) การบริหารงานกิจการนักเรียน ต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน ให้ชัดเจน 2.3) การ ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ต้องมีการวิเคราะห์ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้าน คุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำ 2.4) การดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียนทุก ภาคเรียน 2.5) การดำเนินการส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียนและ เผยแพร่หลักประชาธิปไตยในโรงเรียนให้เป็น วัฏธรมชัดเจน 2.6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ควรมีการประเมินผลงานกิจการ นักเรียนโดยมี หลักฐานให้ตรวจสอบได้

ณัฐธรรมานนท์ ข้ามสาม (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกัน ปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา อุดรดิตถ์เขต 2 ด้านวาจา ด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านโลกไซเบอร์ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวาจา มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน ส่วนสภาพปัจจุบันการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน โรงเรียนมีแนวทางการบริหารกิจการนักเรียน โดยให้การ อบรม การจัดกิจกรรมร่วมกัน การให้ คำปรึกษา การสร้างข้อตกลง การทำกิจกรรมร่วมกัน การกำหนดนโยบาย การขอความร่วมมือ การนิเทศติดตาม และการพูดคุยตักเตือน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของ นักเรียน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 โรงเรียนได้แบ่งหน้าที่การ ทำงานออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ครูผู้บริหาร และผู้ปกครอง

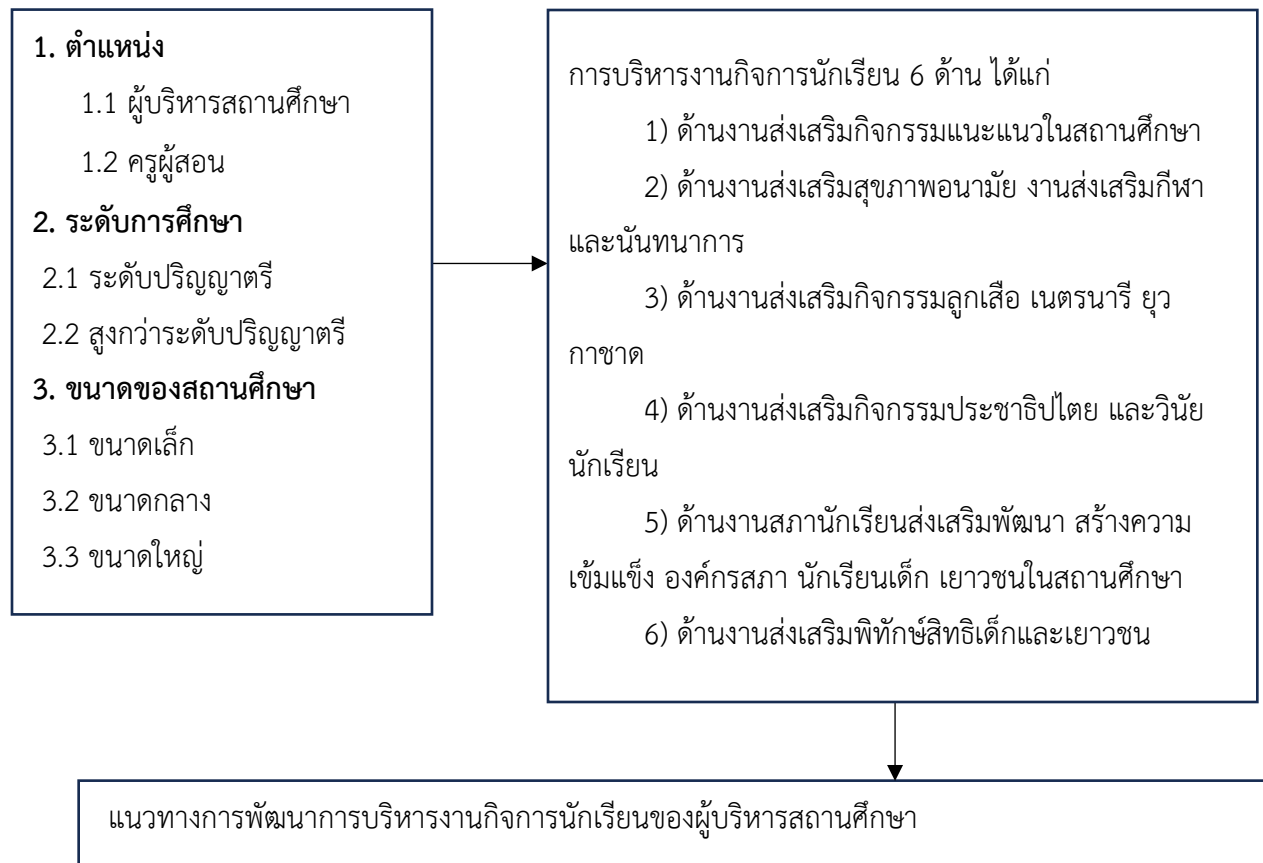
การบริหารการศึกษา จึงเป็นการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกัน ดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การทางการศึกษา โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ การใช้ ทรัพยากรทางการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งด้านความรู้ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาองค์กรทางการศึกษาไปสู่ ความสำเร็จตามเป้าหมาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ทั้งหมด 6 ด้าน

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 2,341 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 331 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน และได้โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ครั้งนี้ผู้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่งระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นแบบสอบถามแบบ ปลายเปิด (Open ended)

2.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 7 คน โดยใช้คุณสมบัติเป็นผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่น เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เป็นแบบสอบถามสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553)

3.1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยพัฒนามาจากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

3.1.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาต่อไป

3.2 เครื่องมือที่เป็นแบบสัมภาษณ์การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ นำส่งอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบคุณภาพตามความเหมาะสม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1.1 ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

4.1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.1.3 ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยออกหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ระยะเวลาการศึกษา และ ขนาดสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.1.2 วิเคราะห์ทักษะการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

5.1.3 การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t - test (Independent samples)

5.1.4 การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA)

5.1.5 วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ความถี่ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	ความถี่	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	121	37
ครูผู้สอน	210	63
รวม	331	100
ระดับการศึกษา		
ระดับปริญญาตรี	189	57
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	142	33
รวม	331	100
ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	85	26
ขนาดกลาง	149	45
ขนาดใหญ่	97	29
รวม	331	100

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 37 และครูผู้สอน จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 63 โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 57 ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 33 นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามยังมีการปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 85 คน

คิดเป็นร้อยละ 26 สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 45 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 29

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นที่มีต่อ การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.14	0.30	มาก	6
2	ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย งานส่งเสริมกีฬา และนันทนาการ	4.15	0.29	มาก	5
3	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด	4.16	0.30	มาก	4
4	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน	4.18	0.31	มาก	2
5	ด้านงานสภานักเรียนส่งเสริมพัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กรสภานักเรียนเด็กเยาวชนในสถานศึกษา	4.17	0.31	มาก	3
6	ด้านงานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน	4.19	0.30	มาก	1
ภาพรวม		4.17	0.21	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านงานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.30) รองลงมาคือด้านงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.31) และด้านงานสภานักเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรสภานักเรียนเด็กและ

เยาวชนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.31) ส่วนด้านงานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.30) ขณะที่ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย กีฬา และนันทนาการมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.29) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.30) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รายการ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p-value
		สถานศึกษา					
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.17	0.32	4.15	0.29	.670	.504
2	ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย งานส่งเสริมกีฬา และนันทนาการ	4.15	0.26	4.16	0.30	.140	.888
3	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด	4.15	0.30	4.17	0.30	.647	.518
4	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน	4.18	0.32	4.18	0.31	.037	.970
5	ด้านงานสภานักเรียนส่งเสริมพัฒนาสร้างเสริมความเข้มแข็ง องค์กรสภา นักเรียนเด็ก เยาวชนในสถานศึกษา	4.13	0.32	4.18	0.30	1.401	.163
6	ด้านงานส่งเสริมพหุศักยภาพเด็กและเยาวชน	4.20	0.30	4.19	0.30	.345	.729
ภาพรวม		4.17	0.22	4.17	0.20	.215	.830

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

รายการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะ แนวในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่มภายใน	.284	2	.142	1.586	.206
	กลุ่ม	29.329	328	.089		
	รวม	29.612	330			
2. ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย งานส่งเสริมกีฬา และนันทนาการ	ระหว่างกลุ่มภายใน	.119	2	.059	.711	.492
	กลุ่ม	27.443	328	.084		
	รวม	27.562	330			
3. ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด	ระหว่างกลุ่มภายใน	.005	2	.002	.025	.976
	กลุ่ม	30.522	328	.093		
	รวม	30.527	330			
4. ด้านงานส่งเสริมกิจกรรม ประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน	ระหว่างกลุ่มภายใน	.010	2	.005	.053	.948
	กลุ่ม	32.221	328	.098		
	รวม	32.231	330			
5. ด้านงานสถานนักเรียนส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็ง องค์กร สภา นักเรียนเด็ก เยาวชนใน สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่มภายใน	.499	2	.250	2.628	.074
	กลุ่ม	31.141	328	.095		
	รวม	31.640	330			
6. ด้านงานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็ก และเยาวชน	ระหว่างกลุ่มภายใน	.197	2	.098	1.093	.337
	กลุ่ม	29.510	328	.090		
	รวม	29.707	330			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่มภายใน	.080	2	.040	.924	.398
	กลุ่ม	14.275	328	.044		
	รวม	14.355	330			

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านที่	รายการ	ระดับปริญญาตรี		สูงกว่าระดับ ปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา	4.17	0.30	4.14	0.30	.728	.467
2	ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย งานส่งเสริมกีฬา และนันทนาการ	4.16	0.29	4.15	0.29	.241	.810
3	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด	4.17	0.31	4.15	0.30	.355	.723
4	ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน	4.18	0.31	4.17	0.31	.357	.721
5	ด้านงานสถานักเรียนส่งเสริมพัฒนา สร้างความเข้มแข็งองค์กรสภา นักเรียนเด็กเยาวชนในสถานศึกษา	4.15	0.30	4.18	0.32	.972	.332
6	ด้านงานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน	4.19	0.30	4.20	0.30	.108	.914
ภาพรวม		4.17	0.22	4.17	0.20	.140	.889

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬโดยรวมและในแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างกัน

3. แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา 2) ด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย กีฬา และนันทนาการ 3) ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 4) ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน 5) ด้านงานสถานักเรียนเพื่อส่งเสริม

พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรสถานักเรียนเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา 6) ด้านงานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านงานส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน รองลงมาคือด้านงานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียน ด้านงานสถานักเรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรนักเรียนเด็กและเยาวชน ด้านงานส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และด้านงานส่งเสริมสุขภาพอนามัย กีฬา และนันทนาการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านงานส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา การที่ด้านการส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในการเติบโตของเด็กและเยาวชน ส่วนด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยนักเรียนเน้นที่การสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและการพัฒนาพฤติกรรมที่ดีในนักเรียน ด้านสถานักเรียนและการส่งเสริมกิจกรรมเชิงลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด แสดงถึงความเข้มแข็งขององค์กรนักเรียนและความร่วมมือในกลุ่ม ในขณะที่การส่งเสริมสุขภาพอนามัย กีฬา และนันทนาการมีการพัฒนาและสนับสนุนเพื่อสร้างสุขภาพที่ดีและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมทางกีฬาและนันทนาการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ซึ่งยังมีโอกาสในการพัฒนาและส่งเสริมการให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น งานวิจัยของสุรพัชร เกตุรัตน์ (2562) พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารกิจการนักเรียน การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และการวางแผนงานกิจการนักเรียน

2. การบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.1 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่าผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากหลายปัจจัย เช่น นโยบายและแนวทางการบริหาร: การบริหารงานนักเรียนอาจถูกกำหนดโดยนโยบายและแนวทางที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในท้องถิ่นหรือสถานศึกษาทั้งหมด ส่งผลให้มีความคล้ายคลึงกันในการ

ดำเนินการและการบริหารจัดการ การศึกษาและประสบการณ์: ผู้บริหารแต่ละคนอาจมีพื้นฐานการศึกษาและประสบการณ์ที่คล้ายกัน เช่น การศึกษาจากสถาบันเดียวกันหรือการทำงานในสถานศึกษาเดียวกันมาก่อน ลักษณะบุคลิกภาพ: บางครั้งผู้บริหารอาจมีลักษณะบุคลิกภาพที่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลต่อวิธีการดำเนินการและการจัดการ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่: ทรัพยากรที่มีในสถานศึกษาอาจมีส่วนทำให้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีลักษณะคล้ายคลึงกัน การที่ไม่มีความแตกต่างในการบริหารงานกิจการนักเรียนไม่จำเป็นต้องแสดงถึงปัญหา แต่อาจเกิดจากหลายปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานของผู้บริหารในสถานศึกษาในพื้นที่เดียวกันมีความคล้ายคลึงกัน การปรับปรุงหรือเสริมสร้างแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียนอาจช่วยให้เกิดความหลากหลายและเหมาะสมกับบริบทและความต้องการของนักเรียนในแต่ละสถานศึกษาได้มากขึ้น งานวิจัยของณัฐวุฒิ หวานผล และศิริพงษ์ เสาภายน (2564) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาต่างกัน แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

2.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากการที่การบริหารงานทั้งหมดหรือรายละเอียดในแต่ละด้านมีการเน้นและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในทุกระดับการศึกษา การบริหารงานกิจการนักเรียนจึงมีการแนะนำให้มีการสำรวจเพิ่มเติมเพื่อค้นหาความแตกต่างที่อาจเกิดขึ้นหรือจุดที่สามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียนในทุกระดับ การศึกษาอย่างเท่าเทียม งานวิจัยของพุดพิงศ์ แก้วบุตร (2565) ที่ศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) ในผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าภาพรวมและในแต่ละด้านไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่ 1) นโยบายและแนวทางการบริหาร: การบริหารงานนักเรียนอาจถูกกำหนดโดยนโยบายและแนวทางที่คล้ายคลึงกันในทุกสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่หรือเล็ก 2) การแบ่งสรรพลังงาน: ผู้บริหารสถานศึกษาอาจมีการแบ่งสรรหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารนักเรียนในลักษณะเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่หรือเล็ก 3) การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่: สถานศึกษาขนาดใหญ่และเล็กอาจมีการใช้ทรัพยากรและการจัดการที่คล้ายกัน ส่งผลให้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีลักษณะใกล้เคียงกัน การที่ไม่มีความแตกต่างในการบริหารงานกิจการนักเรียนไม่ได้หมายความว่ามีความผิดปกติเกิดขึ้น แต่สะท้อนถึงการดำเนินงานที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันในสถานศึกษาทุกขนาด การปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายและแนวทางการ

บริหารการศึกษาอาจช่วยให้มีการดำเนินงานที่หลากหลายและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้มากขึ้น งานวิจัยของณัฐพล แสงงาม (2564) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่าสภาพปัญหาการบริหารกิจการ นักเรียนและประสิทธิผลการบริหารงานในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

3.1 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แนวทางในการส่งเสริมการ บริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่นี้ควรมุ่งสร้างและพัฒนาโปรแกรมแนะแนวที่ครอบคลุม และตอบโจทยความต้องการของนักเรียน ซึ่งอาจรวมถึงการจัดงานอาชีพ การจัดสัมมนาเกี่ยวกับทางเลือก การศึกษาหลังจบการศึกษา และการให้คำปรึกษาส่วนตัว นอกจากนี้ การร่วมมือกับครู ผู้ปกครอง และมีอาชีพ ภายนอกในการให้คำแนะนำที่หลากหลายและมีประโยชน์ก็เป็นสิ่งสำคัญ การบูรณาการข้อมูลเกี่ยวกับ ตลาดแรงงานและแนวโน้มในอนาคตเข้ากับแนวทางการแนะแนวจะช่วยให้นักเรียนตัดสินใจและวางแผนอนาคตได้ อย่างมีข้อมูลครบถ้วนและเหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของตนเอง

3.2 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย กีฬา และนันทนาการ ในด้านนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรร ทรัพยากรและโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพทั้งกายและจิต โดยการจัดโปรแกรมกีฬา และการออกกำลังกายที่หลากหลาย การสร้างพื้นที่สำหรับนันทนาการและการผ่อนคลาย รวมถึงการส่งเสริม นโยบายสุขภาพในโรงเรียน การทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพและกีฬาเพื่อจัดการอบรม สัมมนา หรือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอาจช่วยเพิ่มการตระหนักรู้และความสนใจของนักเรียนในการดูแลสุขภาพตนเอง การสร้างความร่วมมือกับชุมชนและครอบครัวนักเรียนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมกีฬาและสุขภาพจะช่วยเสริมสร้าง ความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนา โปรแกรมที่เน้นการเรียนรู้ด้านภาคปฏิบัติ ซึ่งส่งเสริมคุณลักษณะทางผู้นำ ความรับผิดชอบ และการทำงานเป็นทีม การจัดตั้งค่ายฝึกอบรม กิจกรรมบริการชุมชน และกิจกรรมทำทายต่างๆ จะช่วยให้นักเรียนได้สัมผัสประสบการณ์ จริงและพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองที่ดี การสร้างความร่วมมือกับองค์กรลูกเสือแห่งชาติหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเพิ่มทรัพยากรและโอกาสให้กับนักเรียนได้ นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนการมี ส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองในการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้เพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง

3.4 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน แนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานกิจการ นักเรียนของผู้บริหารควรมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

การแสดงความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เสริมสร้างความเข้าใจในหลักการประชาธิปไตย เช่น การจัดการเลือกตั้งสถานักเรียน การจัดสัมมนาหรือการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นสำคัญทางสังคม การให้นักเรียนมีโอกาสนเรียนรู้และปฏิบัติตามหลักการประชาธิปไตยจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ ความรับผิดชอบ และทักษะการเป็นพลเมืองที่ดี การสร้างโอกาสในการทำงานร่วมกับองค์กรนักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนร่วมทางการศึกษาอื่นๆ จะช่วยสร้างเครือข่ายและรากฐานที่มั่นคงสำหรับการเรียนรู้ที่ยั่งยืน

3.5 ด้านการส่งเสริมสถานักเรียน ผู้บริหารควรเน้นการสร้างโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมในการบริหารจัดการ การตัดสินใจ และการพัฒนานโยบายในสถานศึกษา การจัดตั้งสถานักเรียนที่มีการเลือกตั้งที่เปิดกว้างและยุติธรรม จะทำให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและรับฟังเสียงจากทุกฝ่าย การฝึกอบรมให้นักเรียนมีทักษะในการเป็นผู้นำ การแก้ไขปัญหา และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบและความเข้าใจในกระบวนการทำงานขององค์กร นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของนักเรียนในสถานักเรียนจะช่วยให้พวกเขาได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะต่าง ๆ รวมถึงความเข้าใจและเคารพในกระบวนการประชาธิปไตย

3.6 ด้านการส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน ผู้บริหารควรทำงานร่วมกับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเด็กและเยาวชนในด้านการปกป้องสิทธิและการเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม การฝึกอบรมครูและบุคลากรให้ตระหนักถึงสิทธิของเด็กและวิธีการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เช่น การล่วงละเมิดหรือการคุกคาม เป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการสร้างช่องทางให้นักเรียนและผู้ปกครองสามารถรายงานปัญหาและเข้าถึงการช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม การร่วมมือกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น องค์กรที่ทำงานด้านสิทธิเด็กและเยาวชน จะช่วยเสริมสร้างมาตรการป้องกันและการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสถานศึกษาที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้และการเจริญเติบโตของเด็กทุกคน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษาได้มีแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ควรอัปเดตแผนแนะแนวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โดยเพิ่มการอบรมให้ครูมีทักษะในการให้คำปรึกษาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการแนะแนว เพื่อการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและเป็นองค์รวม

2. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย กีฬา และนันทนาการ ควรนำผลการวิจัยไปส่งเสริมโปรแกรมกีฬาและการออกกำลังกาย รวมถึงการอบรมเรื่องโภชนาการและสุขภาพจิต นอกจากนี้ ควรสร้างพื้นที่นันทนาการที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่ายสำหรับนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ควรใช้ผลการวิจัยในการสร้างและพัฒนากิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดที่ตอบสนองต่อความสนใจของนักเรียน โดยเน้นการเรียนรู้ทักษะชีวิต การบริการชุมชน และการพัฒนาความเป็นผู้นำ

4. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน ควรใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างความเข้าใจในประชาธิปไตย จัดการเลือกตั้งสภานักเรียน และส่งเสริมการฝึกวินัยอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

5. ด้านการส่งเสริมสภานักเรียน ควรนำผลการวิจัยไปสู่การพัฒนาและสนับสนุนองค์กรสภานักเรียน โดยเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการตัดสินใจและสร้างโครงสร้างสนับสนุนที่เข้มแข็ง เพื่อให้นักเรียนมีบทบาทในการบริหารจัดการกิจกรรมในสถานศึกษา

6. ด้านการส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน ควรใช้ผลการวิจัยในการพัฒนาแนวทางป้องกันและตอบสนองต่อการละเมิดสิทธิเด็ก โดยการสร้างความตระหนักในหมู่นักเรียนและบุคลากร พร้อมทั้งเสริมสร้างช่องทางในการให้ข้อเสนอแนะและรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยควรมุ่งเน้นไปที่การสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ความสามารถในการสื่อสาร ทักษะการจัดการทรัพยากร การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเข้าถึงและการใช้เทคโนโลยีการศึกษา การศึกษาเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจถึงความต้องการและปัญหาเฉพาะเจาะจง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางและแผนการที่เหมาะสม เพื่อปรับปรุงและเสริมสร้างคุณภาพการบริหารงานในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยควรวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาและการดำเนินงานของการบริหารงานกิจการนักเรียน รวมทั้งการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์ว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษามีผลกระทบต่อผลลัพธ์ของการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างไร

3. การศึกษาผลกระทบของการบริหารงานกิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียน ควรวิเคราะห์ว่าการบริหารงานกิจการนักเรียนมีผลอย่างไรต่อคุณภาพการศึกษาและ

พัฒนาการของนักเรียน นอกจากนี้ ควรทดลองนำแนวทางหรือโมเดลการบริหารงานกิจการนักเรียนไปใช้ในสถานศึกษาจริง เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่ได้และพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- คมสันต์ สิงห์รักษ์. (2560). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ณัฐธิดา นานนท์ ข้ามสาม. (2564). แนวทางการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ณัฐพล แสงงาม. (2564). สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐภูมิ หวานผล และ ศิริพงษ์ เสาภายน. (2564). การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. *Journal of Roi Kaensam Academi*, 6(1), 113-127.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พุดพิงศ์ แก้วบุตร. (2565). การบริหารงานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสหวิทยาเขตนครหาดใหญ่. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วรารณ บัญดอ. (2559). สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. งานนิพนธ์มหาบัณฑิต. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2562). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อดิศักดิ์ กำแพงคำ. (2561). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อาทิตยา เวชกรณ. (2559). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.